

Plan van aanpak herbegraving en herinrichting algemene graven ged. III begraafplaats Hollandscheveld

Aanleiding

In de zomer 2019 is onderzoek gedaan naar de beschikbare capaciteit op de begraafplaatsen in Hoogeveen. Hieruit is gebleken dat de begraafplaats Hollandscheveld, op basis van het huidige uitgiftepatroon, tot 2027 voldoende capaciteit heeft om nieuwe particuliere graven en nieuwe algemene graven uit te kunnen geven.

Om ook na die tijd op begraafplaats Hollandscheveld te kunnen blijven begraven wordt voorgesteld de oudste algemene graven her te begraven en de ruimte her in te richten waarna op deze locatie nieuwe particuliere graven uitgegeven kunnen worden. Hiervoor zijn diverse redenen aangehaald:

- Er ontstaat rechtsongelijkheid tussen particuliere graven waarvan, na einde grafrecht, de grafbedekking wordt verwijderd en algemene graven, waarvan het monument niet verwijderd wordt. (Dit terwijl particuliere graven uitgegeven worden met een zogenoemd uitsluitend recht en algemene graven uitgegeven worden zonder uitsluitend recht).
- Hollandschevelders willen begraven worden in eigen dorp, waardoor het sluiten van de begraafplaats (op termijn) geen optie is.
- Uitbreiding van de begraafplaats brengt behoorlijke kosten met zich mee, de gemeente heeft rondom de begraafplaats geen grond in eigendom.

Het is noodzakelijk vroegtijdig te beginnen met de voorbereidingen van de voorgenomen herbegraving en herinrichting. De grond op het heringerichte gedeelte III moet een aantal jaren rusten voordat deze in gebruik genomen kan worden.

Graven

Het voornemen is de oudste algemene graven op begraafplaats Hollandscheveld her te begraven, waarna het gedeelte kan worden heringericht. Deze graven zijn uitgegeven in de periode 1938-1952 en betreffen 448 graven. Deze graven zijn uitgegeven op basis van de Verordening op het gebruik der algemeene begraafplaatsen in de gemeente Hoogeveen, vastgesteld bij raadsbesluit 19 februari 1884, de Verordening op de algemeene begraafplaatsen in de gemeente Hoogeveen, vastgesteld bij raadsbesluit 16 juni 1942 en de Verordening op de algemeene begraafplaatsen in de gemeente Hoogeveen, vastgesteld bij raadsbesluit 30 november 1950.

In alle verordeningen wordt de mogelijkheid geboden algemene graven uit te geven. Deze graven kennen geen rechthebbende.

Voorbereidingen voorgenomen herbegraving en herinrichting in 2020

Om graven her te kunnen begraven dienen vroegtijdig een aantal voorbereidingen te worden gestart. Voorgesteld wordt de volgende werkzaamheden in 2020 ter voorbereiding uit te voeren:

Administratieve voorbereiding

Op 1 april a.s. worden bij het her te begraven gedeelte bordjes geplaatst om nabestaanden te informeren over de voorgenomen herbegraving en herinrichting. Nabestaanden worden verzocht, indien ze de resten willen behouden, zich te melden. Ook wordt er een artikel in Het Torentje geplaatst waarin de voorgenomen herbegraving en herinrichting kenbaar wordt gemaakt. Hierin worden tevens mensen geattendeerd op de voorgenomen herbegraving en herinrichting. De reacties worden verzameld.

Toetsing graven met een historische betekenis of grafbedekking met een opvallende kwaliteit

In 2013 is de lijst historisch waardevolle graven vastgesteld door het college van B&W. Onvoldoende duidelijk is of alle 448 genoemde algemene graven getoetst zijn aan de criteria. Op dit moment staan 19 graven op de lijst historisch waardevolle graven die op

het te herbegraven gedeelte liggen. Om er zeker van te zijn dat tijdens de herbegraving en herinrichting geen historisch waardevolle graven verloren gaan, wordt getoetst of alle 448 graven getoetst zijn aan de vastgestelde criteria.

De aangewezen historisch waardevolle grafbedekkingen krijgen uiteindelijk een nieuwe bestemming in het heringerichte gedeelte.

Onderzoek natuurwaarden

Om de natuurwaarden van gedeelte III te beoordelen wordt een extern adviesbureau gevraagd of de geplande werkzaamheden effect hebben op beschermde natuurwaarden.

Bodemonderzoek

Er wordt een bodemonderzoek uitgevoerd om de samenstelling van de grond te kunnen bepalen. Tevens wordt bekeken of het mogelijk is eventueel dubbeldiep te kunnen begraven.

Schetsontwerp, incl. herdenkingsplek en raming

Om een indicatie te krijgen van de toekomstige capaciteit op het heringerichte gedeelte III wordt een schetsontwerp gemaakt. Ook wordt op basis van de hierboven verzamelde gegevens een raming gemaakt van de kosten.

Uitvoeren individuele herbegravenissen

Naar aanleiding van de geplaatste bordjes en de aandacht in de media over het voornemen tot het herbegraven en herinrichten van bijna 450 algemene graven op begraafplaats Hollandscheveld, worden individueel de resten herbegraven waarvan de nabestaanden hebben aangegeven de resten te willen behouden. Deze herbegraving vindt per graf plaats. Herbegraving vindt plaats in een ander graf op basis van het gekozen scenario van de nabestaande. Herbegraving vindt in ieder geval niet plaats op de bestaande locatie.

Mogelijkheden voor nabestaanden, diverse scenario's

Op het moment dat vanaf 1 april a.s. de bordjes bij de graven worden geplaatst, waardoor nabestaanden worden geattendeerd op de voorgenomen herbegraving en herinrichting, kunnen nabestaanden hun wensen kenbaar maken ten aanzien van het behoud van de stoffelijke resten. Hiervoor zijn een aantal mogelijkheden die hieronder per scenario verder worden beschreven.

Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat we zijn uitgegaan van het feit dat de gemeente de kosten voor het openen en sluiten van het bestaande graf én het lichten van de stoffelijke resten voor haar rekening neemt.

Per scenario is inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn (obv de Verordening Lijkbezorgingsrechten 2020) en door welke partij deze betaald dienen te worden. Op deze manier is het voor nabestaanden duidelijk welke keuzemogelijkheden er zijn. De tarieven zijn gebaseerd op volwassenen. Indien het verzoek een kind betreft, wordt hiervoor het passende tarief gehanteerd, conform de Verordening Lijkbezorgingsrechten 2020. Voor andere verzoeken, anders dan hieronder vermeld, wordt zoveel mogelijk maatwerk toegepast.

Scenario 1 Nabestaande heeft geen interesse in het behouden van de resten

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten	€ 745	Gemeente
Resten bijzetten in verzamelgraf	Geen tarief	Gemeente

Scenario 2 Nabestaande wil resten in het te ruimen graf behouden en laten herbegraven in een nieuw graf op de begraafplaats Hollandscheveld

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten en verzamelen in herbegravingsdoos	€ 745	Gemeente
Aanschaf particulier graf (10 jaar, enkeldiep) ¹	€ 1.043	Nabestaande
Openen en sluiten nieuw particulier graf	€ 622	Nabestaande
Aanvraag vergunning grafbedekking	€ 200	Nabestaande

Scenario 3 Nabestaande wil resten in het te ruimen graf behouden en laten herbegraven in een bestaand particulier graf op de begraafplaats Hollandscheveld

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten en verzamelen in herbegravingsdoos	€ 745	Gemeente
Verwijderen en terugplaatsen grafbedekking op bestaand graf	?	Nabestaande
Openen en sluiten bestaand particulier graf per stoffelijk overschot ²	€ 622	Nabestaande
Eventueel lichten en herbegraven aanwezige resten in bestaand particulier graf ²	€ 745	Nabestaande

Scenario 4 Nabestaande wil resten in het te ruimen graf behouden en laten herbegraven in een nieuw particulier graf op een andere begraafplaats in de gemeente Hoogeveen

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten en verzamelen in herbegravingsdoos	€ 745	Gemeente
Vervoer van resten	?	Nabestaande
Aanschaf particulier graf in gemeente Hoogeveen (10 jaar, enkeldiep) ¹	€ 1.043	Nabestaande
Openen en sluiten nieuw particulier graf	€ 622	Nabestaande
Aanvraag vergunning grafbedekking	€ 200	Nabestaande

Scenario 5 Nabestaande wil resten in het te ruimen graf behouden en laten herbegraven in een bestaand particulier graf op een andere begraafplaats in de gemeente Hoogeveen

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten en verzamelen in herbegravingsdoos	€ 745	Gemeente
Vervoer van resten	?	Nabestaande
Verwijderen en terugplaatsen grafbedekking op bestaand graf	?	Nabestaande
Openen en sluiten bestaand particulier graf per stoffelijk overschot ²	€ 622	Nabestaande
Eventueel lichten en herbegraven aanwezige resten in bestaand particulier graf ²	€ 745	Nabestaande

Scenario 6 Nabestaande wil resten in het te ruimen graf behouden en laten herbegraven/cremeren elders

Onderdeel	Kosten	Te betalen door:
Openen te ruimen graf	€ 622	Gemeente
Lichten resten en verzamelen in herbegravingsdoos	€ 745	Gemeente
Vervoer van resten	?	Nabestaande

Het vervolg is aan de nabestaande. De betrokkenheid van de gemeente Hoogeveen is afgelopen.

¹ Een nieuw particulier graf wordt uitgegeven obv de vigerende Verordening begraafplaatsen Hoogeveen 2020 en het Besluit begraafplaatsen 2020. Dat wil zeggen dat een graf kan worden uitgegeven voor een minimale periode van 10 jaar. Op het moment dat deze termijn verstreken is kan het grafrecht (tegen betaling) worden verlengd of valt het terug aan de gemeente.

² Per grafplek (stoffelijk overschot) dient afzonderlijk het openen en sluiten én het lichten en herbegraven te worden betaald. In de scenario's wordt uitgegaan van enkeldiepe graven. Mocht er sprake zijn van het openen en sluiten én/of van het lichten en herbegraven van een dubbeldiep graf dan worden deze tarieven 2x in rekening gebracht.

Vervolg voorbereiding en uitvoering in 2021

Voordat uitvoering gegeven wordt aan de daadwerkelijke herbegraving en herinrichting van gedeelte III worden in de eerste helft van 2021 nog een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Deze worden hieronder nader omschreven.

Verwijderen bordjes

Vanaf 1 april 2021 worden de bordjes bij het betreffende gedeelte verwijderd. Dan hebben de bordjes één jaar bij het betreffende gedeelte gestaan. Eén jaar is niet een willekeurig getal, maar bewust gekozen. In dit jaar komen namelijk alle belangrijke data (geboortedag, sterfdag en verjaardag van de overledene) voorbij die nabestaanden de aanleiding geven een graf te bezoeken.

Verwijderen en opslaan historische grafbedekkingen

De grafbedekkingen van de historisch waardevolle graven worden verwijderd en tijdelijk opgeslagen. Bij de herinrichting krijgen deze grafbedekkingen een nieuwe plaats.

Uitvoeren individuele herbegravenissen

Indien nabestaanden hebben aangegeven een graf te willen behouden dan wordt hieraan uitvoering gegeven. Het eventueel aanwezige monument wordt verwijderd en de grond wordt ontgraven tot net boven de kist of het stoffelijk overschot. De resten worden zo goed mogelijk per graf verzameld in een herbegravingsdoos en worden daarna op verzoek van de nabestaande herbegraven in een ander graf op basis van het gekozen scenario.

Aanbesteding herbegraving en herinrichting

Naast bovengenoemde werkzaamheden wordt ondertussen ook gewerkt aan de aanbesteding van de werkzaamheden. Het is de bedoeling de werkzaamheden voor de zomervakantie 2021 aan te besteden, waarna de werkzaamheden na de zomerperiode kunnen worden uitgevoerd.

Uitvoering herbegraving en herinrichting

Zoals gezegd wordt na de zomerperiode 2021 uitvoering gegeven aan de herbegraving en herinrichting van gedeelte III. Dan zijn alle individuele wensen van nabestaanden ingewilligd.

De werkzaamheden die hierbij worden uitgevoerd kunnen als volgt worden onderverdeeld:

- Grafstenen verwijderen en vernietigen indien nabestaande hierin geen interesse heeft;
- Herbegraving verzamelgraf;
- Het voornemen is de herbegraving niet individueel te laten plaatsvinden. De herbegraving zal plaatsvinden met behulp van een passende machine, zodat de te behouden resten herbegraven kunnen worden in het verzamelgraf. Een verzamelgraf is een graf waarin alle verzamelde resten worden herbegraven.
- Maken herdenkingsplek;
- Aanbieden individueel herdenkingsplaatje;
- Vak herinrichten.

Verzamelgraf

Het verzamelgraf wordt binnen de contouren van gedeelte III aangelegd. Vaak liggen verzamelgraven in de randen en overhoeken van een begraafplaats, buiten het zicht van bezoekers. Dit is natuurlijk niet noodzakelijk. Er kan ook voor worden gekozen deze plaats een representatieve plek van bezinning te geven. In het schetsontwerp wordt naar een passende plaats gezocht voor het verzamelgraf. Bovendien kan dit een hele mooie locatie zijn om de te behouden historisch waardevolle graven een plek te geven.

Geadviseerd wordt een summiere invulling te geven aan een gedenkteken bij het verzamelgraf om zo ook nabestaanden een plek te bieden om te kunnen bezoeken.

Uitgangspunten tbv uitvoering

Rond de plaats van de herbegraving wordt voor de start van de werkzaamheden een scherm geplaatst. Op deze wijze wordt voorkomen dat publiek op geen enkele wijze visueel wordt geconfronteerd met de herbegraving.

De grond wordt tot net boven kist of het stoffelijk overschot machinaal weggegraven. Restanten worden verzameld en herbegraven in het verzamelgraf.

Samenvatting planning werkzaamheden

Wanneer	Uit te voeren werkzaamheden
1 ^e helft 2020	<ul style="list-style-type: none"> - Definitieve besluitvorming middels onderliggend voorstel - Plaatsen bordjes - Inventarisatie historische graven - Uitvoeren bodemonderzoek en flora- en faunaonderzoek - Uitvoeren individuele herbegravenissen - Uitwerken nieuwe inrichting en herdenkingsplaats - Opstellen raming
1 ^e helft 2021	<ul style="list-style-type: none"> - Verwijderen bordjes - Verwijderen en opslaan historische grafbedekkingen - Uitvoeren individuele herbegravenissen - Voorbereiding en aanbesteding herbegraving
2 ^e helft 2021	<ul style="list-style-type: none"> - Grafstenen verwijderen en vernietigen indien nabestaande hierin geen interesse heeft - Herbegraving verzamelgraf - Maken herdenkingsplek - Aanbieden individueel herdenkingsplaatje - Vak wordt heringericht